

**Nota van beantwoording
reacties ontwerp-Energienota 2023-2026**

Gemeente Emmen, augustus 2023

Inleiding

De ontwerp Energienota gemeente Emmen 2023-2026, heeft vanaf 13 juni 2023 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Het ter inzage leggen van de ontwerp Energienota 2023-2026 is gepubliceerd via de gebruikelijke kanalen en is per mail, met een reactieverzoek, kenbaar gemaakt aan direct belanghebbenden. Binnen de inspraaktermijn zijn vijf reacties ingekomen.

De reacties zijn als bijlage aan deze nota van beantwoording gevoegd en dus openbaar. Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) moeten de namen en (mail)adressen van personen in vrij toegankelijke digitale documenten worden geanonimiseerd. De reacties zijn daarom in de bijlage geanonimiseerd weergegeven.

Tabel reacties:

Nr.	Zaak nr.	Naam	Adres	Postcode	Plaats
1.	178430-2023	Dorpsbelangen Schoonebeek	Europaweg 92	7761 AK	Schoonebeek
2.	178430-2023	EOP/Wijkvereniging Woonparc Sandur	Saffierdreef 23	7828 BA	Emmen
3.	178430-2023	Enexis B.V.	Postbus 856	5201 AW	's-Hertogenbosch
4.	178430-2023	Woonservice	Hoofdstraat 29		Westerbork
5.	178430-2023	Ondernemend Emmen	Kapt. Nemostraat 20	7821 AC	Emmen

In deze nota van beantwoording worden de reacties samengevat weergegeven. Daarin wordt de volgende opbouw gehanteerd:

- A: Gemaakte opmerking
- B: Commentaar
- C: Besluit

1. Dorpsbelangen Schoonebeek

A1: Dorpsbelangen Schoonebeek heeft kennis genomen van de inhoud en is tevreden dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt en ambitie toont. De gemeente wordt succes gewenst bij de verdere uitwerking.

B1: We waarderen de positieve reactie van Dorpsbelangen op de Energienota.

C1: Geen tekstwijziging in de Energienota doorvoeren.

A2: Dorpsbelangen benoemt het Gebiedsproces Schoonebeek, herstart oliewinning, dat nog in de kinderschoenen staat. De verwachting wordt uitgesproken dat er raakpunten zullen zijn tussen de inzet van gelden voor de energietransitie en de uitgangspunten van de Energienota.

B1: Er wordt geen inhoudelijke reactie gegeven, die op dit moment vraagt om beantwoording of een wijziging van de Energienota.

C1: Geen tekstwijziging in de Energienota doorvoeren.

2. EOP/Wijkvereniging Woonparc Sandur

A1: EOP/Wijkvereniging Woonparc Sandur sluit zich aan bij de woorden van de wethouder in het voorwoord dat de energietransitie een kwestie is lange adem en uithoudingsvermogen met op het juiste moment een tussensprint. Betrokkenheid en draagvlak zijn essentiële uitgangspunten bij het proces naar aardgasvrije wijken.

B1: Het is goed om te lezen dat we met EOP/Wijkvereniging hetzelfde tegen de energie- en warmtetransitie aan kijken. Dat is een belangrijk vertrekpunt in ons gezamenlijke proces naar een wijkuitvoeringsplan.

C1: Geen tekstwijziging in de Energienota doorvoeren.

A2: De stelling dat er draagvlak is voor een warmtenet in Woonparc Sandur wordt niet gevolgd. Verzocht wordt nader onderzoek te doen naar de wensen en mogelijkheden van huiseigenaren bij de warmtetransitie in Parc Sandur en pas daarna conclusies te trekken over draagvlak voor een warmtenet.

B2: Aan het verzoek zal (deels) invulling worden gegeven. In Wijkuitvoeringsplannen (WUP's) worden de wensen en mogelijkheden van huiseigenaren bij de warmtetransitie in kaart gebracht. Een warmtenet is één van de mogelijke alternatieven voor aardgas. Het proces om te komen tot een wijkuitvoeringsplan loopt in Parc Sandur. Wij zullen naast dit proces geen onderzoek uitvoeren. Eerst moet het proces naar een wijkuitvoeringsplan Parc Sandur zijn afgerond, voordat conclusies kunnen worden getrokken over wenselijkheid, haalbaarheid en draagvlak voor een warmtenet Parc Sandur.

C2: Aanpassen van de teksten uit de Energienota 2023-2026 onder 4.2 (pagina 24), 6.1 (pagina 44) en bijlage 1, met de strekking dat de gemeente pas regie neemt in de ontwikkeling van een warmtenet Parc Sandur nadat het warmtenet als kansrijke optie in het wijkuitvoeringsplan Parc Sandur is opgenomen.

A3: Verzocht wordt om in relatie met de gemeentelijke rolneming bij een warmtenet Parc Sandur betrokken te worden bij afwegingen met betrekking tot warmtebronnen en alternatieven voor een warmtenet.

B3: Alternatieven voor een warmtenet worden onderzocht in het kader van het wijkuitvoeringsplan Parc Sandur. Zoals bij B2. aangegeven is onderzoek naar de technische, economische en organisatorische uitwerking van een warmtenet Parc Sandur onder gemeentelijke regie pas dan aan de orde wanneer het warmtenet als kansrijke optie in het wijkuitvoeringsplan is opgenomen. Bij die technische, economische en organisatorische uitwerking behoren ook afwegingen met betrekking tot warmtebronnen te worden opgenomen. Bij die afwegingen zullen de huiseigenaren en ook de EOP nauw betrokken worden.

C3: Geen tekstwijziging in de Energienota doorvoeren.

A4: Verzocht wordt om betrokken te worden bij de uitwerking van een ondersteuningsstructuur voor lokaal eigendom, i.c. het voornemen een coöperatief ontwikkelbedrijf op te richten.

B4: In de Energienota 2023-2026 staat dat een coöperatief ontwikkelbedrijf een samenwerkingsverband moet zijn van de lokale energie-initiatieven en de gemeente. Het zal dus per definitie met betrokkenheid van lokale groepen tot stand komen. Het verzoek van de EOP past daarin.

C4: Geen tekstwijziging in de Energienota doorvoeren.

3. Enexis B.V.

A1: De beleidskeuzes en uitvoeringsacties worden onderschreven en gesteund.

B1: Wij zien de steun van de regionale netbeheerder als een belangrijke basis voor onze samenwerking bij het streven naar een robuust energiesysteem.

C1: Geen tekstwijziging in de Energienota doorvoeren.

A2: De huidige netwerkproblematiek vormt geen belemmering voor de verduurzaming van woningen.

B2: In paragraaf 5.1 wordt aangegeven dat het belangrijk is deze bestuursperiode stappen te zetten naar een robuust energiesysteem in de toekomst. In de huidige situatie raakt de congestieproblematiek inderdaad de kleinverbruikers niet, maar zonder adequaat beleid kan dat in de toekomst wel het geval zijn. Het voorgestelde beleid richt zich ook op te voorzien nieuwe knelpunten, niet alleen op de huidige knelpunten.

C2: Geen tekstwijziging in de Energienota doorvoeren.

4. Woonservice

A1: Woningcorporatie Woonservice heeft kennis genomen van de nota en deze intern besproken. Er zijn geen opmerkingen.

B1: We stellen op prijs dat Woonservice de Energienota onderschrijft. Hier kunnen we op voortborduren in onze gezamenlijke opgave om de gebouwde omgeving te verduurzamen.

C1: Geen tekstwijziging in de Energienota doorvoeren

5. Ondernemend Emmen

A1: Ondernemend Emmen maakt complimenten over de leesbaarheid van de Energienota en heeft daarnaast enkele vragen en opmerkingen.

B1: We bedanken Ondernemend Emmen voor de complimenten.

C1: Geen tekstwijziging in Energienota doorvoeren.

A2: Er wordt gewezen op afkortingen die volgens Ondernemend Emmen voor een leek onbegrijpelijk zijn (zoals bijvoorbeeld JTF, RES). Verzocht wordt een leeswijzer op te nemen waar deze afkortingen voor staan en hoe zich deze verhouden met de onderwerpen.

B2: Alle afkortingen zijn, als zij voor het eerst in de nota aan de orde komen, voluit geschreven. Dat gebeurt binnen de context (lees: onderwerp) waarop de afkorting betrekking heeft. Wij zien daarom geen aanleiding om aanvullend een leeswijzer voor de afkortingen op te nemen.

C2: Geen tekstwijziging in Energienota doorvoeren.

A3: Verzocht wordt om door middel van een dashboard inzichtelijk te maken wat de stand van zaken bij de industrie is en van daaruit acties te prioriteren.

B3: In de Energienota wordt toegelicht dat afspraken over verduurzaming van de industrie op nationaal niveau worden gemaakt en prioritaire acties sectoraal worden uitgewerkt. Er zijn hieromheen diverse landelijke en regionale monitoren (o.a. Klimaatmonitor, Waarstaatjegemeente.nl en de monitor Drentse RES) beschikbaar. In deze monitoren kan gemeente Emmen geselecteerd worden. Wij zetten deze tools graag in om de stand van zaken inzichtelijk te maken, in plaats van een extra lokaal dashboard te maken.

In de Energienota schrijven we dat van acties samen met de industrie en bedrijven willen prioriteren. Dat doen we via twee sporen: via de Industrietafel Emmen e.o. en via het project ORTESE (Ontwerpen en realiseren toekomstig energiesysteem Emmen). In beide routes is sprake van nauwe afstemming en samenwerking tussen bedrijven en gemeente bij het bepalen van een uitvoerings- en investeringsagenda.

C3: Geen tekstwijziging in de Energienota doorvoeren.

A4: Er wordt gewezen op de noodzaak van concrete doelstellingen en een concreet uitvoeringsplan.

B4: Wij hebben in deze Energienota doelstellingen die volgen uit het Klimaatakkoord en de RES Drenthe, concreter gemaakt voor de periode 2023-2026. Op een groot aantal thema's kan de gemeente dat niet alleen of zijn andere partijen dan de gemeente verantwoordelijk voor het nemen van concrete stappen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het aantal woningen dat aardgasloos verwarmd wordt, verduurzaming van bedrijven en instellingen en de investeringsagenda van netbeheerders. De gemeente ondersteunt en faciliteert al deze partijen bij het nemen van concrete stappen. De nadruk ligt op samenwerken en stimuleren, om zo in gezamenlijkheid tot uitvoeringsplannen te komen. Uitvoeringsacties die binnen de invloedssfeer en het domein van de gemeente liggen vertalen wij in jaarplannen bij het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat.

C4: Ter kennisgeving aannemen. Geen tekstwijziging in de Energienota doorvoeren.

Bijlage:

Reacties geanonimiseerd

Bijlage: Reacties geanonimiseerd

1. Dorpsbelangen Schoonebeek

[Redacted]
[Redacted]

Van: [Redacted]
Verzonden: zondag 25 juni 2023 12:19
Aan: [Redacted]
Onderwerp: energienota

[Redacted]

Dank voor het toezenden van ontwerp Energienota 2023-2026.
DBS heeft kennis genomen van de inhoud en is tevreden dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt en ambitie toont.
In de aankondiging is het belang van deze notitie omschreven. Het e.e.a. zal t.z.t. uitgewerkt worden in concrete voorstellen.
In Schoonebeek nemen wij en andere betrokkenen deel aan het Gebiedsproces Schoonebeek, herstart oliewinning. Na de Ontzorgtafel zal dit najaar gestart worden met het Bijdragenspoor. Hoe alles gestalte gaat krijgen staat nog in de kinderschoenen en zullen er zeker raakpunten zijn m.b.t. inzet gelden ten behoeve van de energietransitie en uitgangspunten van de nog vast te stellen Energienota.

We wensen jullie succes bij de verdere uitwerking van de plannen.

Vriendelijke groet,

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
www.dorpsbelangenschoonebeek.nl
KvK: 04061527

2. EOP/Wijkvereniging Woonparc Sandur

Reactie van het bestuur van de EOP Wijkvereniging Woonparc Sandur op het Ontwerp Energienota 2023-2026.

In zijn voorwoord op het Ontwerp Energienota 2023-2026 stelt de wethouder vast dat de energietransitie een kwestie is van lange adem en uithoudingsvermogen met op het juiste moment een tussensprint. Wij zijn ons daarvan, als bestuur van de EOP Wijkvereniging Woonparc Sandur, zeer bewust. Toen aan ons, eind 2021, middels het, toen nog, concept van de Warmtevisie impliciet werd gevraagd mee te werken aan de ontwikkeling van een WijkUitvoeringsPlan (WUP) voor Parc Sandur konden we slechts met moeite overzien wat dat allemaal met zich mee zou brengen. Met inschakeling van de door het bestuur ingestelde werkgroep Parcsanduurzaam, bestaande uit een aantal zeer betrokken wijkbewoners, zijn we de uitdaging toch aangegaan.

Betrokkenheid en draagvlak zijn essentiële uitgangspunten bij het proces naar een aardgasvrije wijk. In onze reactie op het Ontwerp Energienota 2023-2026 willen we dan ook ingaan op de volgende thema's:

1. Ontwikkeling WUP
2. Verondersteld draagvlak voor een warmtenet in Parc Sandur.
3. Individuele stappen naar vermindering aardgasverbruik.
4. Collectief eigendom.

Ad 1 Ontwikkeling WUP.

We hebben als bestuur naar aanleiding van de Warmtevisie intensieve discussies gevoerd over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen gemeente en EOP bij de ontwikkeling van een WUP. Van de kant van de gemeente is daarover steeds gesteld dat de wensen en mogelijkheden van de wijkbewoners leading zijn en dat de gemeente weliswaar de regiefunctie vervult, maar dat de EOP, met de benodigde ondersteuning door de gemeente, de mogelijkheden voorlegt aan de wijkbewoners en afstemt op hun ideeën en wensen. Daartoe hebben we ondermeer een informatieve marktdag georganiseerd en werken we vervolgens aan de opstelling van een wijkprofiel en een peiling onder de wijkbewoners over hun voorkeuren, wensen en mogelijkheden. Vooralsnog hebben we de indruk dat daarin een tamelijk grote variëteit bestaat.

In de ontwerpnota kunnen we lezen dat de gemeente ernst wil maken met de ondersteuning van de EOP's bij de ontwikkeling van de WUP's. Wij ondersteunen op onze beurt dit voornemen.

Ad.2 Verondersteld draagvlak voor een warmtenet in Parc Sandur.

In de ontwerpnota wordt uitgegaan van voldoende draagvlak onder de wijkbewoners van Parc Sandur voor een warmtenet. Wij hebben dat als bestuur van de wijkvereniging echter nog niet kunnen vaststellen en we zijn dan ook zeer benieuwd waarop deze aanname is gebaseerd. Ons lijkt het vooralsnog "wishfull thinking". Bij een door ons verrichte peiling ter gelegenheid van onze infomarkt in november van het vorig jaar bleek dat slechts 10% van de tachtig respondenten een voorkeur had voor een collectieve voorziening, waarvan de meesten zich nog uitspraken voor toepassing van geothermie. We dringen er dan ook sterk op aan dat de gemeente, in samenwerking met de EOP, op korte termijn onder alle huiseigenaren bewoners van Parc Sandur gedegen onderzoek doet naar de wensen en mogelijkheden voor wat betreft de wijze waarop de energietransitie op korte en lange termijn ten uitvoer kan worden gebracht en waaruit zal blijken hoe groot op dit moment het draagvlak voor een warmtenet werkelijk is..

3. Individuele stappen naar vermindering aardgasverbruik.

Aangegeven wordt, in de ontwerpnota, dat er naast individuele oplossingen, ook collectieve voorzieningen zullen komen. Vooralsnog constateren we dat in Parc Sandur relatief veel huiseigenaren al gekozen hebben voor één of meer aardgasbesparende maatregelen. We zien veel huizen met zonnepanelen en ook het aantal warmtepompen, al dan niet hybride, neemt toe. De isolatiegraad van de woningen is hoog, al zijn vaak beperkte verbeteringen nog wel mogelijk. Een en ander maakt het niet waarschijnlijk dat er voorlopig veel belangstelling is voor de aanleg van warmtenetten.

Uit het voornoemde noodzakelijke onderzoek naar (verdere) wensen en mogelijkheden moet niet alleen de actuele stand van zaken vastgesteld moeten worden maar ook welke voorzieningen men op korte of middellange termijn denkt aan te brengen.

De energietransitie is, zoals gesteld, een kwestie van lange adem en uithoudingsvermogen. De besluitvorming, aanleg en ingebruikneming van warmtenetten zal, naar onze verwachting, nog een periode van minimaal vijf jaar (tot misschien wel tien jaar) in beslag nemen. Inmiddels of op kortere termijn aangeschafte warmtepompen hebben een levensduur van ongeveer vijftien jaar. We verwachten, en dat zal ontkracht of bevestigd moeten worden door het onderzoek, dat weinig wijkbewoners nu al te kennen zullen geven de sprong in het diepe te willen wagen en te kiezen voor de een of andere vorm van een warmtenet. Veeleer zal men kiezen voor de korte termijn zekerheid van een warmtepomp en andere gasbesparende en/of "all-electric" voorzieningen. Dat neemt, onzes inziens, niet weg dat het nodig is nu al een start te maken met het inzichtelijk maken van de technische, financiële, juridische en organisatorische mogelijkheden en consequenties van een warmtenet op basis van geothermie en/of aquathermie.

Op blz. 46 van de ontwerpnota wordt geadviseerd om de gemeentelijke rolname verder te concretiseren door een vervolgproces in Angelslo en Parc Sandur op te starten. Niet geheel duidelijk is overigens wie hier de adviseur is. Echter ook wij, als bestuur van de EOP Parc Sandur, achten uitputtend onderzoek naar de mogelijkheden en consequenties van een warmtenet noodzakelijk, maar willen daarbij ook de optie van geothermie kunnen vergelijken met die van aquathermie. Uit onderzoek is immers gebleken dat de bodem onder Parc Sandur zich goed leent voor warmtewinning uit de diepe ondergrond. Daarbij vinden we het ook noodzakelijk dat we de voor- en nadelen van vormen van warmtenetten kunnen vergelijken met alternatieve mogelijkheden van energievoorziening. Te denken valt bijvoorbeeld aan grootschaliger biogasgebruik en groen waterstofgas en aan mogelijkheden van en voorwaarden voor verdergaande elektrificatie.

4. Collectief eigendom.

Gestreefd wordt, aldus de ontwerpnota, naar 50% lokaal, collectief, eigendom. Aangegeven wordt dat nog gewerkt wordt aan verdere uitwerking van de juridische, financiële en organisatorische aspecten van een dergelijke, nogal ingrijpende, werk- en beheerstructuur. We willen als EOP graag direct en actief betrokken worden bij de ontwikkeling van het een en ander, zowel voor wat betreft de Zonneroute, als bij de ontwikkeling van gemeentelijke energieprojecten, althans voor zover die betrekking hebben op de energievoorziening in Woonparc Sandur.

We zien uw nadere voorstellen graag tegemoet.

Emmen, 20 juli 2023

3. Enexis

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 24 juli 2023 17:22
Aan: Gemeente Emmen
Onderwerp: reactie zaak 178430-2023 Energienota Emmen
Categorieën: [REDACTED]

Geacht college,

Hierbij willen wij reageren op de ter inzage gelegde Energienota.

Wij willen u complimenteren met de voorliggende Energienota.

Het geeft goed inzicht in de huidige stand van zaken ten aanzien van eerder genomen beleidskeuzes op het gebied van hernieuwbare energie en de transitievisie warmte.

Zo heeft u al 65 % van de toegezegde bijdrage aan de RES Drenthe ingevuld.

Voor de restopgave houdt u vast aan de structuurvisies Windenergie en Zonneakkers en de lopende projecten 'zon op bedrijfsdaken' en 'Drentse Zonneroute A37'.

Naast faciliteren pakt u ook een regierol op als het gaat om de Industrietafel Emmen en omstreken.

Wij zijn blij met de beleidskeuzes die u maakt in hoofdstuk 5 en hoe dat in de uitvoeringsagenda is vastgelegd.

Waarbij u aangeeft dat een robuust energiesysteem van grootbelang is voor de verduurzaming van bedrijven, gebouwde omgeving en mobiliteit.

Dat naast het versterken van de huidige net van TenneT en Enexis ook wordt ingezet op besparing en het beter benutten van het bestaande net.

Ook erkent u dat dit betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden en dat naast het verlenen van medewerking ook initiatief wordt genomen o.a. ten aanzien van het ontwikkelen van een warmtenet.

Deze actieve rol in de ontwikkeling van warmtenetten juichen wij van harte toe.

Wij willen nog opmerken ten aanzien van hoofdstuk 5.1 dat de huidige knelpunten ten aanzien van zowel de teruglevering (duurzame energie) als afname (belasting bedrijven) van elektriciteit de verduurzaming van woningen niet in de weg staat.

Kleinverbruikers, waar huishoudens en kleine bedrijven onder vallen, vallen niet onder de huidige congestiebeperkingen.

Ook de procedures voor de nog resterende wind- en zonneparken kunnen worden opgestart.

Het aansluiten van deze parken is pas mogelijk wanneer het nieuwe station Veenoord/Boerdijk operationeel is en het 110 kV-net is versterkt.

Groet,

[REDACTED]

Werkt van maandag - donderdag

ENEXIS B.V. Energiesysteem en Transitie (E&T) / Magistratenlaan 116 / 5223 MB 's-Hertogenbosch / Postbus 856 / 5201 AW 's-Hertogenbosch /

[REDACTED]

4. Woonservice

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 21 juni 2023 15:34
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: FW: inspraak ontwerp-Energienota 2023-2026

Goedemiddag [redacted]

Bedankt voor het toesturen van de ontwerp nota.

Wij hebben kennisgenomen van jullie nota en dit intern met een aantal collega's besproken . Wij hebben verder geen opmerkingen

Succes met het vervolg van het proces

Met hartelijke groet,

[redacted]

[redacted]

[redacted]
Hoofdstraat 29 Westerbork
www.woonservice.nl

5. Ondernemend Emmen

Ondernemend Emmen B.V.
Kapt. Nemostraat 20
7821 AC Emmen
T 0591 65 34 54
office@ondernemendemmen.nl
www.ondernemendemmen.nl
KvK 04079360
BTW NL8150.25.737.B01
IBAN NL75 INGB 0678 1946 37

Gemeente Emmen

gemeente@emmen.nl

Emmen, 18 juli 2023,

Betreft: Inspiraakreactie/ontwerp Energie Nota 2023-2026

LS,

De complimenten voor de notitie en de wijze van samenwerking met de stakeholders die u voorstaat.

Inspiraak reactie

- De notitie is goed leesbaar, maar er staan diverse afkortingen in die voor een leek onbegrijpelijk zijn zoals JTF en RES cq. graag aangeven in een leeswijzer waar deze afkortingen voor staan en hoe zich deze verhouden met de onderwerpen.
- U geeft aan inhoud te willen geven aan de samenwerking in de energietransitie, maar dan is het belangrijk om te weten waar we als industrie nu staan middels een dashboard (gas/elektra) en welke zaken we als eerste dienen op te pakken (prioritering).
- Het stuk ademt nog ietwat te veel vrijblijvendheid uit; concrete doelstellingen in plaats van wensdenken.
- OE pleit tevens voor een concreet uitvoeringsplan gekoppeld aan deze energienota.

Wij wensen u succes met het verdere traject en hopen op een spoedige vaststelling door de gemeenteraad daar er geen kostbare tijd verloren gaat.

Met vriendelijke groet,

